

Матеріали

для попереднього спільного узгодження структурних підрозділів, на яких здійснюється провадження освітнього процесу за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

(роз'яснення проєктної групи ОПП «Інклюзія в освіті»

щодо рецензії-відгуку доктора педагогічних наук за спеціальністю «Корекційна педагогіка», професора кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти педагогічного факультету Світлани ЧУПАХІНОЇ)

№ з/п	Зауваження	Роз'яснення
1.	«Проєкт програми «Інклюзивна освіта» запропонований для обговорення і започаткування як ОПП з підготовки фахівців в галузі спеціальної освіти <i>«не відображає підготовку фахівців до реалізації завдань інклюзивного навчання»</i>	ОПП «Інклюзивна освіта» (за результатами всеукраїнського обговорення – «Інклюзія в освіті») ставить значно ширшу мету, аніж «реалізація завдань інклюзивного навчання». Останнє доволі обширно представлено у ОПП «Спеціальна освіта» ОР «бакалавр». В поданому проєкті освітньої програми ОР «магістр» наголос робиться на розвитку освітніх компетенцій студентів, спрямованих на проведення досліджень та вирішення наукових завдань, важливих для впровадження, реалізації інклюзії в освіті (зокрема й функціонування інклюзивного навчання).
2.	Проєкт програми «Інклюзивна освіта» <i>«певною мірою дублює ОПП «Спеціальна освіта (логопедія)»</i>	ОПП «Інклюзія в освіті» послуговується тим самим Стандартом вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем ступенем магістра з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта, що й ОПП «Спеціальна освіта (логопедія)». Разом з тим, різна профільна спрямованість («спеціальна освіта» та «інклюзія в освіті») обумовлена суттєвими особливостями предметної сфери кожної з ОПП, різними освітніми компонентами та відмінними програмними результатами кожної з ОПП. Диверсифікація освітніх програм і ретельний порівняльний аналіз освітніх

		<p>компонентів різних ОПП однієї спеціальності дозволить потенційним абітурієнтам та здобувачам освіти обрати ту, яка дасть змогу їм вповні реалізувати свої професійні амбіції. А університет пропонуватиме вибір: це сучасний освітній світовий тренд високої школи, це чесна конкуренція і стимул для освітніх програм вдосконалюватися і давати студентам ті вміння, які потрібні на сучасному ринку праці.</p>
3.	<p>Проект програми «Інклюзивна освіта» <i>«пропонує випускникам таку ж освітню кваліфікацію».</i></p>	<p>Освітні кваліфікації ОПП, які регламентуються однаковими стандартами мають однойменну освітню кваліфікацію. Підтвердженням цього є той факт, що сьогодні в університеті реалізовується низка освітніх програм, які послуговуються одним і тим самим Стандартом вищої освіти і, відповідно, мають однакову освітню кваліфікацію:</p> <p><u>Освітня кваліфікація «Магістр менеджменту»:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 073 ОПП «Бізнес-адміністрування» 2. 073 ОПП «Менеджмент організацій і адміністрування» 3. 073 ОПП «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» 4. 073 ОПП «Управління міжнародним бізнесом» 5. 073 ОПП «Управління навчальними закладами» <p><u>Освітня кваліфікація «Магістр з біології»:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 091 ОПП «Біологія» 2. 091 ОПП «Лабораторна діагностика» 3. 091 ОПП «Лабораторна діагностика біологічних систем» 4. 091 ОПП «Біохімія» <p><u>Освітня кваліфікація «Магістр психології»:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 053 ОПП «Психологія» 2. 053 ОПП «Клінічна та реабілітаційна психологія» 3. 053 ОПП «Організаційна психологія» <p><u>Освітня кваліфікація «Магістр математики»:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 111 ОПП «Математика комп'ютерних технологій»

		<p>2. 111 ОПП «Актварна та фінансова математика» <u>Освітня кваліфікація «Магістр з соціальної роботи»:</u> 1. 231 ОПП «Соціальна робота» 2. 231 ОПП «Соціальна педагогіка»</p>
4.	<p>«Зауважимо, що запропонована для рецензування освітньо-професійна програма «Інклюзивна освіта» другого (магістерського) рівня здебільшого зорієнтовано на підготовку логопедів та управлінців, що засвідчує практична підготовка: ОК 12. Виробнича практика (в закладах освіти); ОК 13. Виробнича практика (логопедична); ОК 14. Виробнича практика (управлінська). <i>На жаль не можемо чітко конкретизувати зауваження, оскільки розробники не оприлюднили силабуси означених освітніх компонентів».</i></p>	<p>Оприлюднення силабусів не передбачено цим етапом обговорення ОПП.</p>
5.	<p><i>«Структура та зміст програми свідчать про нерозуміння розробниками актуальних проблем спеціальної освіти та інклюзивного навчання».</i></p>	<p>Суперечливе, щонайменше, твердження, оскільки: Гарант ОПП, З.Ленів, – фахівець в галузі спеціальної освіти та інклюзії, авторка низки праць з проблем підготовки фахівців до роботи в інклюзії, авторка тренінгів, семінарів і майстер-класів з питань інклюзії та логопедичної корекції; учасниця багатьох стажувань з питань інклюзії (зокрема від уряду Канади, 2006) консультантка Канадсько-українського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» (2008); учасник комісії МОН з розробки Концепції інклюзивної освіти; учасник експерименту «Організація інтегрованого навчання осіб з особливими потребами у вищих навчальних закладах I – IV рівнів акредитації незалежно від форм власності та підпорядкування» (2008,</p>

2010); експертка та лекторка першого в Україні он-лайн курсу «Робота вчителя початкових класів із дітьми з ООП» (2018), розробниця першого в Україні курсу «Основи інклюзивного навчання» (2007), який був запропонований кафедрою педагогіки і рекомендований вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка як курс за вибором для усіх спеціальностей класичного університету, директорка ТОВ «Міжнародний інститут інклюзії».

Джус О.В. – гарант ОП «Спеціальна освіта» ОР «бакалавр» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яка вперше в історії університету була запроваджена кафедрою професійної освіти та інноваційних технологій і акредитована до 2027 р.

Байляк М.М., Шеремета Л.М., Мицько В.М., Сидорик Ю.Р., Когутяк Н.М. – повною мірою відповідають вимогам щодо освітньої чи професійної кваліфікації (відомості про кадрове забезпечення ОПП було додано під час службового подання, яке передувало процедурі започаткування ОПП «Інклюзія в освіті» в університеті).

До когорти науковців і фахівців-практиків, які долучилися до обговорення ОП упродовж передбаченого Положенням терміну, увійшли Е.Данілавичюте (старший науковий співробітник лабораторії логопедії, докторант Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, Н.Бабич (доцентка кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, гарант ОПП "Логопедія", експертка НАЗЯВО), В.Шевченко (професор кафедри спеціальної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка), Г.Іваночко (директор Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти ІФШПО), Л. Михайлова (директор Комунальної установи «Коломийський міський інклюзивно-ресурсний центр» Коломийської міської ради Івано-Франківської області, Н.Січкачук (заступниця директора з навчально-виховної роботи навчально-реабілітаційного центру

		<p>"Надія" Вишгородської міської ради, понад 60 педагогів-практиків (асистентів учителів (вихователів), асистентів дитини, логопедів, дефектологів, психологів, директорів чи завідувачів) закладів дошкільної, загальноосвітньої, професійної та позашкільної освіти.</p>
6.	<p>ОК 9. Основи психофармакології, вважає надзвичайно цікавим для вивчення, однак <i>проаналізувавши доступний контент</i>, з'ясували, що психофармакологія досліджує вплив ліків, на настрій, відчуття, мислення та поведінку. У посібнику Стівена Става «Основи психофармакології. Теорія та практика» чітко вказано, що видання призначене психіатрам, психотерапевтам, наркологам, неврологам, лікарям загальної практики, клінічним фармакологам, психологам, нейробіологам, лікарям-інтернам, клінічним ординаторам, а також студентам медичних, фармацевтичних, біологічних та психологічних факультетів. <i>Вважаємо недопустимим пропонувати здобувачам для вивчення означену навальну дисципліну на освітній програмі 01 Освіта/Педагогіка як обов'язковий освітній компонент теоретичної підготовки педагогів чи управлінців в галузі освіти.</i> Слід зауважити, що освітян не наділено повноважень виставлення діагнозу здобувачам освіти чи організувати їх лікування. Стандарт вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем, ступенем магістра, з галузі знань 01</p>	<p>Взято до уваги. Курс «Основи психофармакології» буде запропоновано кафедрою під час реалізації ОПП «Інклюзія в освіті» у переліку вибіркових дисциплін. Разом з тим, оскільки зауваження дискусійне, вважаємо за потрібне дати пояснення: незаперечними є перелічені терапевтичні ефекти психотропних засобів, а призначення посібника С.Става, зрозуміло, є для доволі обмеженої аудиторії, але це не єдиний посібник з психофармакології. Основи психофармакології для освітян є необхідними для розуміння ними змін, що відбуваються з дітьми з ООП, котрі (у переважній своїй більшості) є пацієнтами дитячих неврологів та психотерапевтів. І в систему освіти вони приходять уже зі встановленими діагнозами та призначеним лікарем лікуванням. Саме тому під «основами психофармакології» ми розуміємо надання необхідного об'єму знань, що включає інформацію про основні групи психотропних лікарських засобів та препарати, котрі найчастіше використовують у педіатричній практиці, а також можливі побічні ефекти цих препаратів.</p>

	Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта і не передбачає формування таких компетентностей.	
7.	«Навчальні дисципліни та виробничі практики, передбачені програмою, відповідають вимогам щодо підготовки магістрів зі спеціальної освіти за спеціалізацією логопедія, дублюють компетентності та результати ОПП «Спеціальна освіта (логопедія)» за якою здійснюється підготовка здобувачів – майбутніх логопедів на педагогічному факультеті і не відповідають назві оприлюдненої ОПП».	Взято до уваги, внесено відповідні зміни.
8.	«Загалом, освітньо-професійна програма «Інклюзивна освіта» запропонований для обговорення кафедрою професійної освіти та інноваційних технологій Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки не може бути реалізована у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, оскільки вона реалізовується під іншою назвою в іншому структурному підрозділі».	<p>Суперечливе твердження, оскільки: <u>по-перше</u>, саме кафедрою професійної освіти та інноваційних технологій Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2019 р. вперше в історії університету було запроваджено ОПП «Спеціальна освіта» ОР «бакалавр» спеціальності 016 Спеціальна освіта 016.01 Логопедія.</p> <p>ОП акредитована до 2027 р.</p> <p>Уже здійснено два випуски бакалаврів-логопедів.</p> <p>Власне, це й дозволило відкрити у 2022 р. магістерську ОПП «Спеціальна освіта (логопедія)» цієї ж спеціальності, яка реалізується на педагогічному факультеті.</p> <p><u>По-друге</u>, ОПП «Інклюзія в освіті» ОР «магістр» - це інша освітня програма, яка послуговується тим самим Стандартом вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем ступенем магістра з галузі знань 01</p>

Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта, що й ОПП «Спеціальна освіта (логопедія)».

По-третє, логічним продовженням ОП «Спеціальна освіта» ОР «бакалавр» спеціальності 016 Спеціальна освіта 016.01 Логопедія, що реалізується на кафедрі професійної освіти та інноваційних технологій, є магістратура.

І, оскільки освітні компоненти саме «спеціальної освіти» достатньо ґрунтовно представлені у змісті бакалаврської ОПП, увагу розробників магістерської ОП «Інклюзія в освіті» зосереджено саме на інклюзії (це фокус ОП з акцентом на спеціалізацію, яка логічно продовжує бакалаврат, не суперечить ї, тим паче, не дублює ОПП «Спеціальна освіта (Логопедія)».

Проект ОП «Інклюзивна освіта» спеціальності 016 Спеціальна освіта (016.01 Логопедія) ОР «магістр» був апробований під час міжнародних заходів: Міжнародна конференція “Освіта, перепідготовка та інклюзія: трансформації під час кризи” у рамках головування України у Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону (ЄСДР) у 2022 році (5-16 вересня 2022); Міжнародна науково-практична конференція «Безпека в кризових ситуаціях у прикордонних регіонах Польщі та України» (Люблін, 17-18.11.2022); під час фінального захисту проекту в Києво-Могилянській Бізнес-Школі 13.12.2022 («Школа освітніх управлінців»).

Фіналізовано обговорення ОПП «Інклюзія в освіті» на всеукраїнському заході «Інклюзія в освіті: підготовка фахівців в умовах українського сьогодні» в стінах Карпатського інституту аналітики "FrankoLytics" “Інклюзія в освіті: підготовка фахівців в умовах українського сьогодні”.

І, насамкінець, відкриття нових, актуальних міждисциплінарних освітніх магістерських програм є невід’ємною складовою стратегії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, на чому системно і систематично наголошує Ректор університету, професор Цепенда І.Є.

Підтвердженням цього є той факт, що станом на сьогодні в університеті

		<p>реалізується низка освітніх програм, які послуговуються одним і тим самим Стандартом вищої освіти і, відповідно, мають однакову освітню кваліфікацію (див. роз'яснення до п. 3).</p> <p>Вважаємо, що відкриття нової ОПП «Інклюзія в освіті» сприятиме розвитку спеціальності 016 Спеціальна освіта в університеті.</p>
--	--	--

Завідувач кафедри
професійної освіти та інноваційних технологій

Оксана ДЖУС